

ΤΕΕ Β' ΚΥΚΛΟΥ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ:
ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΑΓΓΕΛΟΥ
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΦΩΤΙΝΟΠΟΥΛΟΣ
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ
ΝΑΥΣΙΚΑ ΤΣΑΟΥΣΗ

Σίγουρα δε
χρειαζόμαστε σήμερα
μια δημοκρατία των
τύπων, μια απλή
εναλλαγή των
κυβερνήσεων στην
εξουσία, αλλά μια
δημοκρατία ουσίας.

Ζοζέ Σαραμάγκου

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

Κείμενο

Αγ. Τερζάκης, Ο έλεγχος της δημοκρατικής ιδέας

Το κείμενο βρίσκεται στις σελίδες 50-52 του σχολικού βιβλίου.

Ερωτήσεις

1. Να αποδώσετε περιληπτικά το περιεχόμενο του κειμένου σε 80-100 λέξεις χωρίς δικά σας σχόλια.
2. Για να γίνει ένας λαός άξιος για τη δημοκρατία πρέπει πρώτα να πάψει να πιστεύει στο χωροφύλακα. Να μην τον κρίνει απαραίτητο σε κάθε του βήμα επιτηρητή και παιδαγωγό. Να αναλύσετε το νόημα της παραπάνω άποψης σε μία παράγραφο 80-100 λέξεων.
3. Να εντοπίσετε τους τρόπους οργάνωσης της 4ης παραγράφου (Είναι πάντοτε επικίνδυνο να γενικεύει κανείς ... ένοχα κι αθώα.) καθώς και της 5ης (Για να γίνει ένας λαός ... του διπλανού σου;). Επίσης να αποδώσετε πλαγιότιτλους σε αυτές.
4. Να σχηματίσετε προτάσεις ή περιόδους με τις ακόλουθες λέξεις του κειμένου ώστε να καταδεικνύεται το νόημά τους: διαπρέπει, απεμπολούν, ψευδαίσθηση, αυταρχικά, καθήκοντα.
5. Στο κείμενο που διαβάσατε επισημαίνεται η μεγάλη σημασία της κοινωνικής αγωγής για την εμπέδωση της δημοκρατίας και του δημοκρατικού τρόπου ζωής τόσο σε ατομικό όσο και σε συλλογικό επίπεδο. Σε κείμενο που προετοιμάζεις για τις ανάγκες ραδιοφωνικής συζήτησης να αναφέρεις ορισμένα από τα στοιχεία που πρέπει, κατά τη γνώμη σου, να συμπεριλαμβάνει αυτή η αγωγή και τους φορείς που θα μπορούσαν να τα μεταδώσουν στους νέους ανθρώπους (500-600 λέξεις).

Απαντήσεις

1. Περίληψη

Τους προβληματισμούς του για την πορεία και την ορθή λειτουργία του δημοκρατικού πολιτεύματος διατυπώνει σε αυτό το κείμενο ο συγγραφέας. Επισημαίνοντας από την αρχή ότι θα αναφερθεί στις δυσδιάκριτες περιπτώσεις κρίσεων της δημοκρατικής ιδέας, θεωρεί τη δημοκρατία κατάληξη μιας μακράς και επίπονης πολιτιστικής διαδρομής και επικεντρώνεται στον εντοπισμό των εσωτερικών αιτιών παρακμής αυτής. Ως τέτοια κατονομάζει την ελλειμματική κοινωνική αγωγή των πολιτών, αναφέροντας ως απόδειξη ισοπεδωτικές και απερίσκεπτες απόψεις που προτείνουν την αντικατάσταση της δημοκρατίας από αυταρχικά καθεστώτα. Καταλήγει επισημαίνοντας ως αναγκαίους όρους για την εμπέδωση της δημοκρατίας, τον αλληλοσεβασμό, την κοινωνική καλλιέργεια και αγωγή.

2. Για να θεωρηθεί ένας λαός άξιος για τη δημοκρατία πρέπει να διακρίνεται από εσωτερική ελευθερία και πνευματική ωριμότητα. Η υπακοή του στους νόμους, τόσο στους άγραφους όσο και στους γραπτούς, θα είναι αποτέλεσμα εσωτερικού σεβασμού και όχι φόβου, εξωτερικής επιβολής ή απαγορεύσεων. Ο ελεύθερος και ώριμος δημοκρατικός πολίτης σέβεται το περιβάλλον του, κοινωνικό, φυσικό, πολιτισμικό και τηρεί τις υποχρεώσεις του αυθόρμητα και συνειδητά, χωρίς να έχει ανάγκη από κάποιον επιτηρητή που θα επιβλέπει κάθε του ενέργεια και θα τον απειλεί με αυστηρές κυρώσεις. Για να φτάσει όμως σε αυτό το σημείο ενσυνείδητης πειθαρχίας χρειάζεται εσωτερικός αγώνας και αδιάκοπη προσπάθεια για κατάκτηση μιας ουσιαστικής και ολοκληρωμένης ανθρωπιστικής και κοινωνικής παιδείας.

3. Στην 4η παράγραφο χρησιμοποιείται συνδυασμός μεθόδων ανάπτυξης: παράδειγμα, όταν αναφέρεται στη συμπεριφορά ορισμένων πολιτών, η οποία δεν συμφωνεί με το δημοκρατικό τρόπο σκέψης και δράσης και αιτιολόγηση με την οποία επεξηγείται η θεματική περίοδος της παραγράφου.

Πλαγιότιτλος: Ακραίες απόψεις για την κατάργηση της δημοκρατίας.

Στην 5η παράγραφο χρησιμοποιείται συνδυασμός μεθόδων ανάπτυξης: αίτιο και αποτέλεσμα, καθώς στη θεματική περίοδο παρουσιάζεται η κατάκτηση του θεσμού της δημοκρατίας (δηλ. το αποτέλεσμα) και στα σχόλια-λεπτομέρειες οι προϋποθέσεις-όροι που οδηγούν σε αυτήν (δηλ. το αίτιο). Επίσης, προτείνεται ένα παράδειγμα συμπεριφοράς που θα έπρεπε να ισχύει για να προάγεται η δημοκρατία της καθημερινότητας.

Πλαγιότιτλος: Η δημοκρατία της καθημερινής ζωής.

4. • Ο ελληνοισμός της διασποράς με συστηματική εργασία και συνέπεια διαπρέπει στους τομείς της οικονομίας, της επιστήμης και της δημιουργίας.

• Στις δηλώσεις του ο πρωθυπουργός τόνισε ότι η χώρας μας δεν είναι διατεθειμένη να απεμπολήσει τα κυριαρχικά της δικαιώματα.

• Είναι άνθρωπος ρεαλιστής και αποφασιστικός· δεν του αρέσει να ζει με ψευδαισθήσεις.

• Οι απόλυτες απόψεις του και ο αυταρχικός του χαρακτήρας τον κάνουν αντιπαθή.

 φροντιστήρια
ΠΟΥΚΑΜΙΣΑΣ

ΚΕΝΤΡΙΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ FRANCHISE

ΠΕΙΡΑΙΑΣ

Σωτήρος & Αθικιβιάδου 132

Τηλ.: 210 4112507, e-mail: info@poukamisas.gr

ΑΓ. ΒΑΡΒΑΡΑ (ΝΕΟ): Ελ. Βενιζέλου & Μεγ. Αλεξάνδρου 161, Τηλ.: 210 5616810, **ΑΓ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ (ΝΕΟ)**: Ηπείρου 37, Τηλ.: 210 9312700, **ΑΙΓΑΛΕΩ**: Θηβών 425 & Αδριανουπόλεως 10, Τηλ.: 210 5319805, **ΑΜΦΙΑΛΗ**: Κεφαλληνίας 8, Τηλ.: 210 4004200, **ΓΑΛΑΤΣΙ**: Ελ. Βενιζέλου 16, Τηλ.: 210 2224000, **ΓΛΥΦΑΔΑ**: Γούναρη 44 & Πόντου 87, Τηλ.: 210 9647806, **ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑ**: Ελ. Βενιζέλου 72, Τηλ.: 210 4622920, **ΗΡΑΚΛΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ (ΝΕΟ)**: Μινωταύρου 14, Τηλ.: 2810 245300, **ΚΑΛΛΙΘΕΑ**: Ελ. Βενιζέλου 188, Τηλ.: 210 9588891, **ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΣ**: Δημοτραπεζοπούλου & Σπετσών 38, Τηλ.: 210 4978027, **ΛΑΡΙΣΑ**: Ρούσβετ & Καποδιστρίου 1, Τηλ.: 2410 612660, **ΜΕΓΑΡΑ (ΝΕΟ)**: 28ης Οκτωβρίου 148, Τηλ.: 22960 24248, **ΜΟΣΧΑΤΟ**: Χρυσοστόμου Σμύρνης 124, Τηλ.: 210 9401137, **ΝΕΑ ΣΜΥΡΝΗ**: Ελ. Βενιζέλου 233 & Μάρκου Μπότσαρη 30, Τηλ.: 210 9883771, **ΝΙΚΑΙΑ**: Απαθείας & Διαμαντίδη 71, Τηλ.: 210 4975777, **ΠΕΙΡΑΙΑΣ**: Σωτήρος & Αθικιβιάδου 132, Τηλ.: 210 4112506, **ΠΕΡΑΜΑ**: Λ. Ειρήνης 177, Τηλ.: 210 4416454, **ΠΕΡΙΣΤΕΡΙ (ΝΕΟ)**: Τζων Κέννεντυ & Γιαννιστών 122, Τηλ.: 210 5987116

- Ο εργοδότης του τον επέπληξε γιατί εκτελούσε πλημμελώς τα καθήκοντά του.

5. Παραγωγή κειμένου

Προσφώνηση

Η δημοκρατία είναι μία από τις σημαντικότερες πνευματικές και πολιτικές κατακτήσεις της ανθρωπότητας. Εν τούτοις, δεν είναι απλώς ένα πολίτευμα με συγκεκριμένους θεσμούς, κανόνες, νόμους. Η ορθή λειτουργία και η ποιότητά της καθορίζονται εκτός από την πιστή εφαρμογή των διαδικασιών που προβλέπει και από τη συμπεριφορά των πολιτών στις καθημερινές τους δραστηριότητες. Η κοινωνική αγωγή είναι ιδιαίτερα σημαντικός παράγοντας προς αυτήν την κατεύθυνση.

α) Ορισμένες από τις αξίες-αρχές αυτής της κοινωνικής αγωγής είναι:

- Ο σεβασμός στα δικαιώματα και στις ελευθερίες των συμπολιτών. Η πίστη των πολιτών στις δημοκρατικές αξίες επιβεβαιώνεται όχι μόνο τυπικά, κατά την άσκηση του εκλογικού τους δικαιώματος, αλλά ουσιαστικά και συνεχώς, στις καθημερινές τους δραστηριότητες και στις σχέσεις κάθε μορφής που αναπτύσσουν με τους συνανθρώπους τους. Η ευπρέπεια, η ευγένεια, η συνέπεια, η ανοχή στη διαφορετικότητα, η τήρηση του μέτρου και η αποφυγή των ακροτήτων, ο σεβασμός στην προσωπικότητα του συνανθρώπου, στην ιδεολογία και στις δραστηριότητές του είναι στοιχεία που θα πρέπει να χαρακτηρίζουν το δημοκρατικό πολίτη.

- Η τήρηση των βασικών υποχρεώσεων απέναντι στο κράτος, την πατρίδα και την κοινωνία. Αναγκαία είναι η συνειδητοποίηση της αντίληψης ότι στη δημοκρατική πολιτεία οι πολίτες δεν απολαμβάνουν μόνο δικαιώματα αλλά και ότι έχουν αναλάβει υποχρεώσεις, δεσμεύσεις και καθήκοντα, που οφείλουν να εκπληρώνουν με τη μέγιστη ευσυνειδησία και συνένεπεια.

- Η προστασία της δημόσιας-κρατικής περιουσίας, δηλαδή εκείνων των αγαθών που ανήκουν σε όλους τους πολίτες και σε κανέναν αποκλειστικά και που υπάρχουν για την εξυπηρέτηση των αναγκών του κοινωνικού συνόλου. Στην ίδια λογική εντάσσεται και η προστασία του περιβάλλοντος, φυσικού και πολιτισμικού.

- Η πιστή τήρηση των νόμων της δημοκρατικής πολιτείας και η ενσυνείδητη συμμόρφωση στις διατάξεις τους.

- Η άσκηση συνεχούς κριτικής και αυστηρού ελέγχου στους φορείς της εξουσίας. Η κριτική και ο έλεγχος όχι μόνο δεν απαγορεύονται σε ένα δημοκρατικό κράτος αλλά, αντιθέτως, προβλέπονται, ενθαρρύνονται και απαιτούνται για την καλύτερη λειτουργία του.

β) Οι φορείς που θα μπορούσαν να μεταδώσουν αυτήν την αγωγή είναι οι ακόλουθοι:

- Η οικογένεια μέσα από τη μετάδοση θετικών προτύπων κοινωνικής συμβίωσης και δράσης, με το παράδειγμα των γονέων, με πρόσθετες υποδείξεις, παρατηρήσεις, συμβουλές, περιορισμούς, ποινές.

- Το επιμελημένο και ανθρωποκεντρικό εκπαιδευτικό σύστημα.

- Με συγκεκριμένα μαθήματα (Ιστορία, Κοινωνιολογία, Δίκαιο και Θεσμοί, Φιλοσοφία, Αρχαία Γραμματεία).

- Μέσα από την καλή λειτουργία θεσμών όπως οι μαθητικές κοινότητες και η Βουλή των Εφήβων.

- Μέσα από την ύπαρξη δημοκρατικού κλίματος στο χώρο του σχολείου (ενθάρρυνση του διαλόγου, ελεύθερη διακίνηση των ιδεών, ανταλλαγή απόψεων για ζητήματα της επικαιρότητας, ανάπτυξη της κριτικής ικανότητας, έρευνα και αμφισβήτηση).

- Με καλά οργανωμένες επισκέψεις σε τόπους ιστορικού και πολιτικού ενδιαφέροντος (Βουλή, Ακρόπολη, γραφεία εφημερίδων).

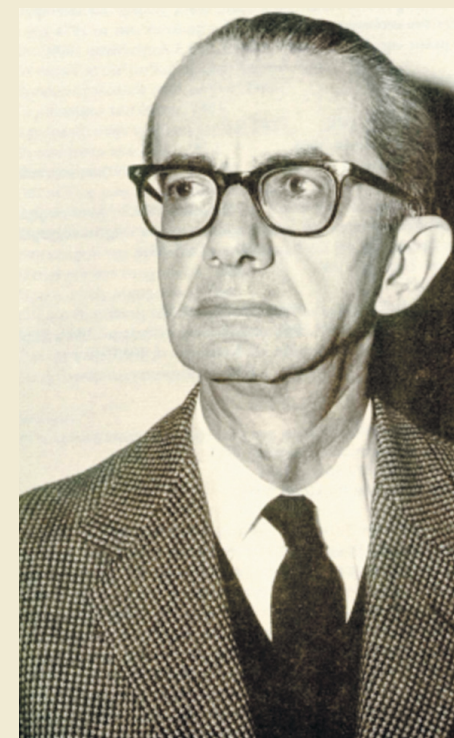
- Με προσκλήσεις σε προσωπικότητες που έπαιξαν και εξακολουθούν να παίζουν σημαντικό ρόλο στις πολιτικές εξελίξεις του τόπου.

- Τα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας με ενημερωτικές εκπομπές πολιτικού ενδιαφέροντος και οι πνευματικοί άνθρωποι με το λόγο τους, το έργο τους και γενικότερα τη δημόσια παρουσία τους.

- Η ίδια η Πολιτεία/το Κράτος είτε με τους νόμους και τους θεσμούς που διαθέτει είτε με τον παιδαγωγικό ρόλο που οφείλει να εκπληρώνει. Η συνέπεια, η τήρηση των νόμων, ο σεβασμός στον άνθρωπο-πολίτη, η ευπρέπεια είναι αξίες που θα πρέπει να ξεκινούν πρώτα από την Πολιτεία και τους λειτουργούς της για να λειτουργούν ως υποδείγμα και πρότυπο και για τους πολίτες.

Το δημοκρατικό πολίτευμα παραμένει, παρά τις όποιες αδυναμίες του και συγκρινόμενο με άλλες μορφές πολιτειακής οργάνωσης, το καταλληλότερο για τη διακυβέρνηση των κοινωνιών. Η εγρήγορη των πολιτών, η ευθύνη και η ωριμότητά τους είναι αναγκαίοι όροι για τη διατήρηση, τη σωστή λειτουργία και το διαρκή εμπλουτισμό του.

Αποφώνηση

ΑΓΓΕΛΟΣ ΤΕΡΖΑΚΗΣ
(1907-1979)

Ένας από τους ξεχωριστούς Έλληνες λογοτέχνες του 20ου αιώνα. Γεννήθηκε στο Ναύπλιο, σπούδασε νομικά και ασχολήθηκε με τη λογοτεχνία και τη δοκιμιογραφία. Στα γράμματα πρωτοεμφανίστηκε με σποραδικά διηγήματα και δοκίμια, που άρχισε να συγγράφει από τα πρώτα φοιτητικά χρόνια σε περιοδικά της Αθήνας. Ο «ξεχασμένος και άλλα διηγήματα» ήταν η πρώτη του συλλογή, το 1925. Ακολούθησε η δεύτερη συλλογή «Φθινοπωρινή Συμφωνία» (1929) και τα μυθιστορήματα «Δεσμώτες», «Η παρακμή των σκληρών» (1933), «Η μενεξεδένια πολιτεία» (1937). Στα δύσκολα χρόνια του πολέμου έγραψε τις συλλογές «Του έρωτα και του θανάτου» (1943), «Η στοργή» (1944) και το διάσημο μυθιστόρημα «Η πριγκιπέσα Ιζαμπώ» (1945). Νωρίτερα είχε δραστηριοποιηθεί στο χώρο των εκδόσεων λογοτεχνικών περιοδικών, ένα από τα οποία διηύθυνε ο ίδιος («Πινόκ και Λόγος»). Μετά τον πόλεμο ασχολήθηκε με το δραματολόγιο του Εθνικού Θεάτρου από τη θέση του διευθυντή. Το 1957 παρουσίασε ένα από τα καλύτερα έργα του, τη «Μυστική Ζωή». Έγραψε και για το θέατρο αρκετά έργα και πιο γνωστά από εκείνα που ανεβάστηκαν ήταν: «Ο αυτοκράτωρ Μιχαήλ», «Θεοφανώ», «Γαμήλιο εμβάτήριο», «Ο εξώστης», «Ο ζηλιάρης» και άλλα. Διασκευασμένα για την τηλεόραση παρουσιάστηκαν μετά το θάνατό του και άλλα έργα.

ΧΡΟΝΙΑ

φροντιστήρια
ΠΟΥΚΑΜΙΣΑΣ